

NUŽNOSTI RAVNANJA
LJUBLJANA, JUGOSLAVIJA
Dnevnik poročanja (C. C. con la posta)
Nedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 30.—, 30 stot. — Oglasnina za 1 mm prostora v širini 1. —, v višini 1. —, za osmrtnice, zahvale, ...
L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.— na prvi strani L 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravnisti. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarje «Edinost». Poduredništvo v Gorici: ulica Giuse Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 375. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Paric.

Vprašanje vodovodov po nekaterih krajih dežele

Ze lansko leto smo poročali o vodovodnih razmerah v gorenji soški dolini. Kljub temu, da tečejo po vseh dolinah večje vode, da ima vsako rebro svoj studenec, smo še daleč od idealne preskrbe zdrave pitne vode po vseh vaseh.

Zdrava, neokuzena, obilna pitna voda za živino in ljudi je eden izmed glavnih predpogojev zdravja med širšimi ljudskimi plastmi. In ravno zdravja je tako malo med našim ljudstvom.

Kot smo dobili sporočilo od raznih strani, bo vendar vodovod na Trnovem pri Kobaridu postal živo dejstvo; čas je že zato po 35-letnem dolgem premišljevanju, preprekanju in sklepanju načrtov. Pred vojno se je že dosegla državna podpora in je bila cela vodovodna zadeva v najlepšem teku, pa se je kljub temu delo odložilo.

Po vojni je znani kobaridski komisar Cavalotti dal napravit po nekem inženirju načrt za vodovod, ki bi stal ogromno vsoto 315 tisočev lir. Sreča za občino, da je Cavalotti kmalu sfrčal ter da je ostal za njim le strošek za napravo načrta.

Misel o napravi vodovoda pa ni zaspala, ljudje so vedno in vedno radi potrebe po pitni vodi drezali in prosili nujne rešitve. Sedanj kobaridski potoštat, ki je obenem tudi potoštat trnovske občine, se je lotil končne rešitve vodovodnega vprašanja za trnovsko občino. Kakor smo zadnje čase bili priča kritični marsikakega izmed njegovih odredb, nasvetovano od slabih svetovalcev, tako moramo danes pohvalno omeniti njegovo pravilno reševanje trnovskega vodovodnega problema. Načrt, na podlagi katerega se bo namreč sedaj vodovod delal, predvideva le eno tretjino stroškov v primeru z onimi g. Cavalotti. Porabil se bo izvirke «Pomnice», ki je oddaljen dobrih 1500 m od Trnovca. Studenec je močan in bo dajal vodovod 1.25 l na sekundo. Cevi Mannesman v debelosti 70-50 mm ter rezervoar 60 m³ sta glavni značilni znamenji vodovoda. Vas šteje 60 števil s 350 prebivalci, tako da bo prišlo dnevno na prebivalca 110 litrov vode, čeprav je predvidena potreba le na 65 l na vsako glavo. Na razpolago bo imel torej vsak Trnovčan toliko vode kot n. pr. Dunajčan s svojim svetovnoznanim vodovodom. Pri tolikem vodnem izobilju nameravajo vodo napeljati skoro v vsako hišo. Sicer se pa nameravajo zgraditi tudi 3 napajalna korita. K prispevanju stroškov za napravo vodovoda nameravajo prispevati s 60% zasebniki in s 40% občina.

Nepreglednih posledic za vas Trnovo bo obrodil ta vodovod v gospodarskem, predvsem pa zdravstvenem oziru; kajti do sedaj se je ne le v mestih, ampak tudi v majhnih krajih opazilo izboljšanje splošnega zdravstvenega stanja, kakor hitro so bili dotični kraji preskrbljeni z vodovodom, ki jim je dovajal zdravo in obilno pitno vodo.

Nekam čudno zveni pa pri bližnjem trgu Kobaridu naglašanje potrebe po dobri pitni vodi, ko pa tečejo močne vodne struje mimo in okoli trga ter tudi bruhaajo na dan vodni izviri prav v trgu. In vendar nima Kobarid kljub nekimi «pomoljenim pumpam» na katere nekateri toliko dajo, zadostne in priročne pitne vode kot bi se takemu važnemu središču spodobilo. Zato je pozdraviti z veseljem ventiliranje nekega načrta, na podlagi katerega bi se privredlo Kobaridu dovolj vode z uporabo nekega studenca nad Svinom. Seveda jih je nekaj v trgu, kateri v svoji konservativnosti nečisto ničesar slišati o kakem novem vodovodu. No, pa so ti načelno zoper vsako novost tudi v lastnem gospodarstvu, pa naj bo še tako koristna.

Največjo grajo pa zasluži v vodovodnem oziru občina Žaga. Pred vojno zgrajeni vodovod ne odgovarja modernim predpisom o zdravstvu. Nahaja se namreč na neki planoti, in je dostopen vsakomur: živini in ljudem, tako da je izpostavljen onesnaženju. Vodo bi bilo treba le neko-

liko višje zajeti in pa zgraditi vodovod tako kot se spodobi za resnično moderen vodovod. Pa se zdi, da se na občini nihče ne game. Prejeli so odškodnino za vodovod in tudi drugače razpolaga občina kot redka izjema s krepkimi denarnimi fondy, katere tišči in ne tišči na vemo za kakšno nameno.

Izmed drugih gornjesoških vasi imata Srpenica in Bovec dobra vodovoda, Soča, Trenta in Log pa itak skoraj ne rabijo vodovodov radi obilnosti zdravilnih studencov. Edino Čezsoča, o kateri smo že lansko leto pisali, je še vedno v pričakovanju, da se uresniči njene želje po zdravju in obilni pitni vodi.

Kot se vidi po teh podatkih, je vprašanje vodovodov v Gorah vendarle na dobri poti. V večini občin se gibljejo potoštati in

občinarji, da se doseže zadovoljiva ureditev temeljnih življenjskih predpogojev, ki so v zvezi z zdravjo, dobro pitno vodo. Saj je od nje odvisno v veliki meri narodno zdravje, posebno uspešnost borbe proti nalezljivim boleznim. Zdravje kot taklo pa je posebno pri podeželskem delovnem ljudstvu končno neobhodni predpogoj vsakega uspeha tudi v področju trdega in napornega gospodarskega udejstvovanja.

Popolno spanje pravičnega pa spi, kot se zdi, vprašanje končne ureditve vipavskega in obnovitve kraškega vodovoda. Ni predvsem opaziti nikakega tozadevnega gibanja pri g. potoštatih. In vendar bi bilo tu za vse nje skrajno hvaležno polje medsebojnega tekmovanja na korist ljudstva.

Seja poslanske zbornice

Govor on. Bottaija o ministrstvu za korporacije

RIM, 1. (Izv.) Radi napovednega govora državnega podtajnika on. Bottaija o ministrstvu za korporacije, je vladalo za današnjo sejo poslanske zbornice precej zanimanje. Zato so bile tribune in zbornična dvorana precej dobro zasedene, ko je otvoril točno ob 16. uri predsednik on. Casertana sejo. Po otvoritvenih formalnostih se spominja poslanec on. Acerbo pred dnevi umrlega astronoma prof. Cerullija. V imenu vlade se pridružuje izrazom sožalja državni podtajnik on. Bastianini. Poslanec on. Alfieri poziva zbornico, naj počasti spomin v New Yorku umorjenih fašistov s trenutno zbranostjo. Državni podtajnik on. Bastianini odgovarja nato na tozadevno intervencijo poslanca on. Giotta in pravi, da ni mogoče preklicati dekreta zakona z dne 16. januarja 1927., ki prepoveduje pašnjo koz po gozdovih, ker dekret ne zasleduje morda fiksikalnih namenov, ampak hoče preprečiti veliko škodo, katero je povzročila posebno v Sardiniji pašnja koz gozdovom in pogozdovanju. Posl. on. Giotta ni zadovoljen z odgovorom, kajti davek na kozje zelo obremenjuje najubožnejše pastirje v Sardiniji in ne prinaša bogve kakor koristi pogozdovanju. Po odobritvi in glasovanju o številnih zakonskih načrtih pričenja poslanska zbornica z nadaljevanjem razprave o proračunu finančnega ministrstva.

Prvi povzema besedo poslanec on. Andrej Torre, ki razpravlja o korporativni državi ter o fašistovskem pojmovanju države. Govornik izraža ob koncu svojega govora prepričanje, da bo fašistovska Italija premagala vse ovire in zapreke ter pripravila tudi druge države do tega, da sprejmejo njene nazore o državi.

O istem predmetu je razpravljal tudi poslanec on. Romano Ruggero, ki poudarja veliki pomen ustave dela ter zatrjuje, da ustvarja fašizem nov gospodarski red, ki bo prekinil vse prejšnje socialne nazore. Poslanec on. Lautini razpravlja o korporativni organizaciji, ki je bila do sedaj izvedena in ki jo bo treba še izvesti v bližnji bodočnosti. Po njegovem govoru zamenja on. Casertana na predsedniški tribuni podpredsednik on. Guglielmi, na govorniškem tribunu pa stopa državni podtajnik v ministrstvu za korporacije on. Bottai, ki pravi:

«Po naročilu predsednika vlade hočem pojasniti zbornici v splošnih obrisih organizacijo ministrstva za korporacije ter očrtati naloge in probleme, ki spadajo v njegov delokrog. Čeprav ministrstvo za korporacije do sedaj še nima lastnega proračuna, vendar igra že danes važno vlogo v fašistovskem režimu. — Po besedah predsednika vlade ministrstvo korporacij ni nikak birokratičen organ, ampak organ, ki udeležuje v središču in na periferiji države integralno korporacijo, ustvarja ravnovesje med gospodarskimi interesi posameznih razredov ter spaja posamezne konfederacije v eno samo celoto. Vsa ta ogromna organizacija se nahaja šele v razvojnem stadiju, kajti potrebno je šele ustanoviti korporacije, imenovati člane državnega sveta korporacij in določiti odno-

Saje med korporacijami in svetom ter med svetom in korporacijskim ministrstvom. Ministrstvo je pričelo poslovati dne 31. julija 1926. Z majhnimi sredstvi in maloštevilnimi uradnimi osebami je uspelo od onega časa izvršiti že precejšnje delo, med katero spada predvsem uvrščanje profesionalnih organizacij. «Naše delo ni mehanično, ampak je organsko delo, kajti mi hočemo ustvariti iz Italije državo živih in delavnih ljudi, pa ne mrtvih seznam posameznih politikov.» Do sedaj je bilo priznanih šest konfederacij delodajalcev, v katere so bile uvrščene glavne izmed posameznih panog narodnega gospodarstva. To uvrščevanje je skoro dokončano. Tu razpravlja govornik o obsegu o organizacijah obrtništvu in rokodelstvu ter nadaljuje: «Med tem časom je pripravilo ministrstvo tudi ustavo dela, ki predstavlja do današnjih dni najsmolejši poskus sodelovanja med posameznimi razredi in tvori najznačilnejšo potezo našega režima. To dalekosežno politično listino bo treba spremeniti v cel sistem zakonov in ustanov. Ustava dela je postavila na polju socialne zakonodaje Italijo na čelo vseh civiliziranih narodov. Mednarodna delavska konferenca razpravlja letos prvič o sindikalni svobodi. Fašizem sprejema to razpravo z največjo mirnostjo. Pojm svoboda je zelo nejasen in varljiv. Čeprav je bila delavstvu postopoma priznana svoboda združevanja, vendar je ni moglo nikdar uspešno izkoristiti, ker je bilo prešibko napram močnim organizacijam delodajalcev. Demokracija je odigrala svojo vlogo. Na njenih razvalinah ustvarja fašizem korporativno državo. Demokracija ustave zamenjava fašizem z ustavo dela. Zato lahko vzklime nečelnik svojemu narodu, ki se v miru in redu obnavlja: «Dal sem ti najboljše zakone, ki si jih sposoben in vreden. Sedaj korakaj in napreduj!» Ni treba niti omeniti, da so sledila govora državnega podtajnika on. Bottaija burna in dolgotrajna odobravanja. Po odobritvi številnih zakonskih načrtov, zaključuje predsedujoči sejo ob 19.50.

Istočasno kot poslanska zbornica je imela svojo sejo tudi visoka zbornica, ki je brez sleherne razprave odobrila številne dekrete-zakone in zakonske osnutke. Jutri bo razpravljal visoka zbornica o proračunu ministrstva za narodno prosveto, h kateri je pripravljen več govornikov.

Zadnje seja

13. mednarodnega poljedelskega kongresa

RIM, 1. (Izv.) Danes se je vršila plenarna seja 13. mednarodnega poljedelskega kongresa, ki je bila obenem tudi zaključna seja kongresa. Prihodnji mednarodni kongres se bo vršil v Bukarešti leta 1929. Tekom današnjega predpoldne so bile sprejete posamezne delegacije raznih držav od kralja, ki se je z njimi prisrčno razgovarjal.

Papežev rojstni dan

RIM, 1. Ob priliki svojega rojstnega dne je sv. oče prejel šeststo čestitk iz vseh krajev sveta.

Novi odloki

Iz uradnega lista

RIM, 1. (Izv.) Današnja «Gazzetta Ufficiale» prinaša kraljevi dekret-zakon z 21. maja 1927., ki vsebuje pravilnik o zaščiti nezakonskih otrok, ki so bili zapuščeni ali pa izpostavljeni.

Nadalje prinaša kraljevi dekret-zakon z dne 22. maja 1927., ki določa amortizacijsko dobo za posojila, ki so bila izdana iz fondov penzijskih zavodov, ki jih upravlja «Cassa depositi e prestiti».

Bomba proti spomeniku

MILAN, 1. Včeraj po noči so nemanci zalutali bombo proti spomeniku Napoleona III., ki ni še niti dokončan. Bomba ni povzročila nobene škode. Policija išče krivce.

Trst in Hamburg

RIM, 1. «Radio Nazionale» poroča, da se bo 21. junija vršila v Marijinih Laznah na Čehoslovaškem posebna konferenca, na kateri naj bi se sklenila tarfina konvencija glede tržaške in hamburske luke. Konference se bodo udeležili zastopniki nemških, avstrijskih in čehoslovaških železniških uprav.

Belovanje kongresa

Zveza lig za Družbo narodov.

BEOGRAD, 1. (Izv.) Na 11. kongresu mednarodne unije lig za Družbo narodov, ki se je vršil v Berlinu, sta jugoslovenska delegata predlagala resolucijo, ki jo je kongres sprejel in ki se glasi:

«Smatramo, da člen 10. pakta Družbe narodov proklamira garancije za vzdrževanje teritorialne integritete in politične neodvisnosti vseh članov Družbe narodov proti zunanjemu napadu, in izražamo željo, da se vse države, ki so članice lige narodov, ravnajo po teh načelih napram balkanskim državam in narodom.» Resolucija je bila sprejeta soglasno. Zanimiva je tudi radi tega, ker so se kongresa udeležili zastopniki vseh lig in držav, ki so akreditirane pri Družbi narodov.

Demarša jugoslovenske vlade

pri Zana - begu

BEOGRAD, 1. (Izv.) Danes popoldne se je v zunanjem ministrstvu vršila konferenca zunanje ministra dr. Marinkovića z albanskim poslanikom Zenobegom. Pri tej priliki je zunanji minister dr. Marinković poleg že izročene note v Tirani vložil tudi usten protest pri albanskem poslanstvu radi aretacije tolmacha pri jugoslovenskem poslanstvu v Tirani, ki so ga albanske oblasti aretirale baje radi vohunstva. Demarša jugoslovenske vlade je bila zelo energična in se pričakuje, da bo jugoslovenski diplomatski uradnik izpuščen.

Ku-Klux-klan in policija

LONDON, 1. (Izv.) «Timesu» poročajo iz New Yorka, da se je v nedeljo več tisoč Ku-Klux-klanovcev zbralo v sprevid, ki se je začel pomikati po ulicah Long Islanda. Policija je večkrat skušala razgnati demonstrante, pa ji namera ni uspela, ker so se Ku-Klux-klanovci postavili po robu. Pred sprevidom je stopalo kakih sto mož, ki so bili vsi oboroženi z debelimi gorjačami. Več oseb je bilo težko ranjenih.

Argentinitja bo spet vstopila v Družbo narodov.

BUENOS AIRES, 1. (Izv.) V potrdilo izjav, ki jih je podal včeraj v Berlinu dr. Juan Sivo-rits, ki jih je prejel iz dobro poučenih virov, se zatrjuje, da se bo argentinski parlament na svojem prihodnjem zasedanju odločil v prilog zopetnemu vstopu Argentinitje v Družbo narodov. Ministrski predsednik in zunanji minister Argentinitje bosta agilno podpirala korak za zopetni vstop Argentinitje v Družbo narodov.

Huda letalska nesreča

NEW YORK, 31. Pri Avgustu v Georgiji je padlo sinotič z višine 150 metrov na tla vojaško letalo in zgorelo. Štirje letalci so našli smrt v plamenih. Par tisoč oseb je prisostvovalo grozni nesreči.

Notranji položaj na Romunskem

Spor med kromo in ministrskim predsednikom?

Dunaj, 1. Po vesteh, ki prihajajo semkaj iz Bukarešte, je položaj na Romunskem postal zelo opasen.

Ko se je kralj Ferdinand odpravil 27. maja v Skrobiste, je ministrskemu predsedniku izjavil, da želi, naj bi se sestavila koncentracijska vlada. Averscu ni na to nič odgovoril. Kralj je dvornemu ministru naročil, naj stopi v stike z načelniki strank in naj jim sporoči njegovo željo. V nedeljo se je povrnil v Bukarešto bivši ministrski predsednik Bratianu, ki se je takoj pričel posvetovati z voditelji liberalcev in z drugimi predstavniki opozicije.

Averscu se je sedaj baje odločno postavil proti kralju. Ukrenil je vse potrebno, da prepreči izpremembo v vladi. Vsi listi, ki so včeraj priobčili članke o krizi, so bili zaplenjeni. Notranji minister je javil za stopnikom tiska, da ne smejo objavljati niti najmanjše vesti o tej zadevi.

Averscu je izjavil, da ima še vedno večino v zbornici in v senatu in da se radi tega ne bo umaknil. Pa bi bilo itak težko sestaviti koncentracijsko vlado, kajti med strankami vladajo velika nasprotstva.

To so govorice, ki prihajajo v inozemstvo. Uradno glasilo romunske vlade «Indreptarea» pa odločno dementira vest, da bi se pripravljala ustanovitev koncentracijskega kabineta, dočim se liberalno glasilo «Viitorul» v svojih člankih odločno poteguje za takšno rešitev sedanje krize.

Požar v praškem gledališču

PRAGA, 1. V gledališču «Comedien» na Vaclavskem trgu je včeraj izbruhnil požar, ki bi bil kmalu gledališče popolnoma uničil. Trije ognjegašci in dve ženski, ki sta delali v poslopiju, so bili ranjeni.

Minister Rocco v Parizu

PARIZ, 1. Italijanski pravosodni minister on. Rocco je prišel v Pariz, kjer se bo udeležil zborovanja Nacionalnega zavoda za umstveno sodelovanje.

Belovanje komunistov na švedskem

STOCKHOLM, 1. Poročnik Hendengern, vodja švedskih fašistov, je izjavil nekemu novinarju, da pripravljajo švedski komunisti meščansko vojno, za katero razpolagajo s 25 tisoč možmi, izmed katerih je 5 tisoč popolnoma oboroženih in izučeni. Načelnik policije v Stockholmu je izjavil zastopni-

kom tiska, da policija pazno zasleduje delovanje komunistov.

Vihar na Portugalskem

PARIZ, 1. Iz Lisbone poročajo, da je sinoči divjal nad mestom silovit ciklon, ki je nekaterim hišam odtrgal strehe. Vihar je divjal tudi na morju, kjer se je par manjših ladij prevrnilo. Materialna škoda je obšutna, človeških žrtev pa baje ni.

Politične beležke

Nekaj o smrti gen. Štefanika

3. maja 1919. leta je doletela prvega čehoslovaškega vojnega ministra in enega največjih borcev za čehoslovaško neodvisnost tragična smrt. General Milan Štefanik je na svojem povratku v domovino po osmih letih odsotnosti padel. Letalo je tik pred Bratislavo padlo in Štefanik je našel smrt v njegovih ruševinah. Padel je skorajda pred očmi majke, ki je željno pričakovala svojega sina. Ta dogodek je povzročil razna ugibanja o okolnostih njegovega fatalnega padca. Tem ugibanjem pa še vedno ni konca.

Pred kratkim se je javil v uradu predsednika republike neki 27-letni Mihael Lechta iz občine Papsa blizu Bratislave. Trdil je, da je bil navzoč pri katastrofi in da so čehoslovaški vojaki, ki so menili, da je to madžarsko vojno letalo, streljali v aeroplan. Ta izjava je bila na protokolu predana ministrstvu narodne obrambe, ki je izvršilo preiskavo. Sedaj pa je Lechta, ki ni hotel dočakati konca preiskave, podal svoje izjave bratislavskemu dopisniku praškega lista «Prager Tagblatt». Izjave Lechte so bile tako važne, da jih je uredništvo lista še pred objavo izročilo ministrstvu za narodno obrambo, ki je izjavilo, da bo o končnem rezultatu preiskave izdalo službeno obvestilo.

Preiskava sicer še vedno ni dokončana, toda se je že vnaprej ugotovilo, da niso Lechtove izjave kontradiktorne samo z izjavami drugih prič, nego na več mestih s samimi seboj. Verjetno je da bo rezultat preiskave le še potrdil dosedanje ugotovitve, glasom katerih so bili vzrok padca letala takratne vremenske prilike. Lechta se je baje zmotil celo v datumu. Bila je to doba boljševiškega režima na Madžarskem in pretila je vojna med Madžarsko in Čehoslovaško. V tem času ni bilo nič čudnega, ako sta vojski obeh držav obstreljevali nasprotna letala. To je pa menda tudi edino, kar podpira Lechtove izjave o obstreljevanju letala, na katerem se je vračal Štefanik v domovino.

DNEVNE VESTI

V spomin pok. Antonu Možini

Prejeli smo:

Spoznala sva se in si postala prijatelja pred 25. leti in dasi on inteligent in jaz preprost človek, sva si bila potem vedno prijatelja. Spoznal sem v njem blagega človeka z zlatim srcem in plemenito dušo. In ko sem potem kot trgovec imel večkrat opravka v Gorici, sem vedno uravnal tako, da sem šel ob četrtkih, kajti takrat sva se pogosto srečala v vipavskem vlakcu. Ko je na postajališču v Kamnjah vstopil, sem se že čutil srečnega. Kakor človek v tem prišlo rad ugleda luč in kakor se vsakdo po zimi rad približa topli peči, tako sem se jaz rad znašel v njegovi bližini, saj je bila njegova blaga in preprčevalna beseda polna toplote in ljubezni do svojega bližnjega, osvetljevala in ogrevala je svojo okolico. Reči moram, da je takrat vipavska poljevka zame še prehitro vozila, kajti znašil smo se v Gorici, in bilo je konec meni tako dragih pogovorov.

Te vožnje so mi še danes v najlepšem spominu. — Potem je prišlo vse drugače in nisva se videla žal precej dolgo. Videla sva se šele leta 1921. in potem nikdar več. Obadva sva bila navezana na dom. Zmeraj sem upal, da ga obiščem na solčnih brežjih hribov, ali bil sem priklenjen radi boleznim na dom in tudi sedaj, ko je zatisnil za vedno svoje blage oči in bi rad

vrzel kepo prsti na njegov grob, se mi srce trga, ker mi moje zdravje tega ne dopušča.

Zatorej se tem potom poslavljaj od Tebe, dragi prijatelj moj, ter ti ključem, dragi Anton: spavaj sladko v zemlji domači, ki si jo tako vroče ljubil! V mojem srcu ti je ohranjen najlepši spomin. Karel Slakar. Cesta, 30. V. 1927.

Glas iz okolice

Iz Sv. Križa pri Trstu nam pišejo:

Dovolj plesov! Dovolj vsakone-deljskega plesarjenja in divjanja! — To bi moralo biti geslo posebno vseh merodajnih in odgovornih čimteljev, ki so prvi poklicani, da vodijo k splošnemu štedenju in varčevanju, če hočejo izpolnjevati ukaze in ukrepe ministrskega predsednika. Potem je naloga tistih mladih staršev, ki pustijo še nedoraslo mladež, da se vrsti in pleše na javnih brjarih še pozno v noč. Matere, ne bodite lahkomi-selne, varljivo je veselje in zani-manje s katerim gledajo nekatere ob strani plesišča svojo petnajst-letno hčerko, s kom in kako se vrti! Pri nas so, kakor izgleda, zmanj-vsi ukrepi ministrskega predse-dnika, ves bojkot naših časopisov, brezposelnost, vsa kriza in mizeri-ja. Pleše se več kot pred vojno, kot mikdar šel To spomlad se je vršilo že kakih pet plesov na zgubljenem «brjarju». V nedeljo, 5. t. m. pravijo da se bo spet vršil. Pri nas pri-rejajo ples «šusterja», «strica», (sam-ci) mladi in stari godci, fašisti, pre-militari, fantje raznih letnikov, ki se vpišejo v naborne liste, ki gredo k naboru, k vojakom in nazaj

«Ritvedibili» in «congedati» — vsi od enega konca do drugega, tako da ne bi bilo nič tudega, če bi držalo celo stare strine ali vdove ples. Kaj sploh ne poznamo druge zabave, kot neumno plesarjenje in divjanje na brjarjih? Ti, mati, ki tožiš, da je mizerija, odpri oči! Ti «peškadurka», ki greš že na vse zgodaj k morju in potem, da se ti pot cedi v mesto in po deželi «kupiste sardele»? —, da zaslužiš par lir, ki jih potem prineseš pridelateljem plesa na «brjar»; Ti mladoletni kamnoseški vajenec, ki cel teden greš in se vračaš prašen iz nabrežinskih kamnolomov ki ne bi smel niti po zakonu ne plesati ne kaditi in ne zabavati v gostilne si greš lomit noge na brju v mesto v naravo se navzaj svežega zraka, v morje si okopat trudne in prašne ude, vsi ti in vsi mi odprimo oči! In posebno oni fantje, ki so se že docela vzdružili, bi morali nadaljevati in si poiskati druge zabave in bojkotirati ples z vsemi močmi. Izjemo naj bi delalo po par dostojnih plesnih zabav na leto. Sicer vse tudi druge bližnje vasi mnogo zastajajo v tem oziru: kakor Nabrežina, Prosek, Gobrovec.

Za vse nas, za vso okolico je skrajni čas, da se vzdamo, da se strememo ter da se zaenkrat otresemo plesne razvade in si poiscemo druge bolj ekonomske zabave ki bo odgovarjala današnjim razmeram, našemu zdravju in ponosu. Boj proti plesarjenju se je ponekod dobro obnesel, vseh treznomislečih pa je naloga, da ne popuste v boju proti tej bolezni. Mladina si bo že sama poiskala druge bolj primerne zabave; in začeli bomo veliko rano naših krajev.

Križanovič.

Da bodo priletele «kresnice» — to je veste.

Prilavite se, da jih boste dostojno sprejeli!

Samo trije liči bo treba.

S tem pa ne boste plačali niti desetine

užitka, ki vam ga bodo nudile «Kresnice».

Ne pozabite opozoriti tudi prijatelje in znance na to!

UMETNIŠKA RAZSTAVA

Na binokšno nedeljo ob 9. se odpre pri Sv. Ivanu v bivšem otroškem vrtcu umetniška razstava naših tržaskih umetnikov. Razstavljenih bo nad 60 del. Zastopani bo naš znan portretist Albert Sirk z nekaterimi portreti, pa tudi z velikimi kompozicijami, potem Milko Bambič, ki je doslej pri nas znan samo kot ilustrator, dalje tudi pri Italijanih znani Ernest Sešek, in z risbami in kipi pa France Gorše, učenec velikega Meštrovića. — Ker bo to prva tako obširna razstava teh umetnikov, nam bo tudi prvič sedaj mogoče pogledati se v njih pravo umetniško snovanje. Naj nitiče ne zamudi te izredne prilike in naj se razstave gotovo udeleži!

Razstava bo odprta en sam teden, ni sicer vsak dan nepretrgoma od 9—18 ure.

AGRARNA POSOJILA

Istituto Federale di Credito per il Risorgimento delle Venezie bo dal v letu 1927, 30 milijonov lir agrarne posojila po obrestni meri 5,25%. Posojilo se mora uporabiti za obnovljenje ali nasade vinogradov in sadnih dreves, za sprejembo kulture, za raznovrstno sistemiziranje zemljišč, za zidanje gospodarskih poslopij i. t. d.

Posojilo treba amortizirati najkasneje v petih letih. Prošnje za posojilo morajo biti izpolnjene na posebnih tiskovinah, katere se dobijo pri Zadrugi Zvezi v Trstu, kjer se dobijo tudi natančnejše informacije.

Izvedeli smo,

da bo «Naš glas» začel objavljati v prihodnji številki nove, zanimive povesti, ki bodo nudile čitateljem mnogo užitka in razvedrila. Naznani smo že zgodovinsko povest o ušivem tolmarniku grofu, ki živi še danes v ustnem izročilu našega ljudstva. Povest, ki jo je spisal naš goriški pisatelj France Bevk, je ilustriral spretna roka Milka Bambiča. Poleg raznih pesmic in zanimivih črtic, bo 6. števec «Našega glasa» prinesel tudi prvi del «Stefana izpod Skala», lepe novelice, ki jo je spisal Slavko Slavec in ki jo bo tudi naš mlajši rod z veseljem bral. Sedanje uredništvo bo sploh skrbelo za to, da bo vsakdo našel v družinski reviji dovolj primernega čtiva.

V delu «Znanost in vzgoja» bo prof. F. Peric nadaljeval svojo temeljito sociološko razpravo «O življenjskem ustroju človeka», dr. Jm R. pa na to poučilo o Zgodovinskih početkih Slovencev v naših krajih. Ta del bo vseboval še par drugih, krajših poučnih člankov.

V «Listku» bo zbran drobni iz prirode, zdravja, kritike, drame it. «Naš glas» stane za ceno leto 10 lir, za pol leta 8 lir. Naroča se na naslov: «Naš glas», Trieste — Casella postale 348.

Izlet

Godbeno društvo na Proseku priredi v nedeljo dne 5. junija skupen izlet v Postojnsko jamo. Tem potom vabi vse prijatelje društva, da se udeležijo izleta. Odhod s prosekse postaje ob 5. uri 50 minut

zjutraj. Zbirališče na določenem prostoru. Odbor.

ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA.

«Obrtno — nadaljevalna šola v Bovcu zaključilo letošnje leto na binokšno nedeljo 6. junija in razstavi letne izdelke vajencev v šolski dvorani.

Razstava se odpre ob 11. uri in ostane odprta do večera.

Obištnost je vabljena, da si ogleda razstavljen izdelke.»

Iz tržškega življenja

Kolesar proti avtomobilu.

Sinoči okoli 20. ure je 17-letni tečaj Ivan Žetko, stanujoč v Rojanu — Vicolo delle Rose št. 7, vozil s kolesom navzdol po ulici Raffaele Sanzio. Ko je došel na križišče ulice Donatello, mu je nenadoma prestrigel pot neki javni avto, ki je v istem hipu privozil iz vogala. Ko ga je Žetko zapazil je bilo že prepozno da bi se mu izognil; zaletel se je s kolesom vanj in pri tem padel tako nesrečno, da si je zlomil levo roko nad komolcem. Šofer, ki je v kritičnem trenutku naglo ustavil in tako preprečil hujšo nesrečo, je priskočil na pomoč nesrečnemu kolesarju, mu pomagal v avto ter ga prepeljal v mestno bolnišnico. Mladenček je bil sprejet v kirurški oddelki in se mu moral zdraviti približno mesec dni.

Šofer, 24-letni Tullio Nadalutti, stanujoč v ulici Rossetti št. 17, je bil po zaslišanju izpuščen na svobodo, ker se mu je menda posrečilo dokazati, da nima pri nesreči nikake krivde.

Krava je jo dregnila

Pri igri na trati v bližini domače hiše se je 3-letna Marija Ukmar, stanujoča na Proseku št. 50, večeraj popoldne preveč približala kravi, ki se je pasla ondot. Zdač se je živ val obrnila in pri tem dregnila dekletce z rogom v obraz. Ubogo otroče je zadobilo močno krvavico, a k sreči ne nevarno rano nad levim očem. Mati je prinesla malo ponesrečenko v mestno bolnišnico, kjer so ji zašili in obvezali rano. — Nato je bilo dekletce prepušteno domači negi.

Tržaško sodišče

Poneverba

Remo Milli in Romano Bozer, oba iz Istre, sta obtožena poneverbe v svoti približno lir 440, ki sta si jo prilastila v izvrševanju službe.

Milli pove, da je bil uslužen pri tvrdki Parovel. Zgubil je nekega dne večjo svoto denarja in skušal poravnati to z malimi odplačili. — Bozerju pa je posodil nekega dne 150 lir Parovelovega denarja.

Parovel je stvar naznanil in takoj odpustil Millija iz službe. Bozer pravi, da si je izposodil od Millija 150 lir. Hotel je stvar poravnati, a je bil prej aretiran radi raznih političnih stvari.

Parovel, oškodovana stranka, pove, da je spoznal, da mu primanjkuje denar in da je bil naposled prisiljen stvar naznaniti.

Državni pravdnik, odvetnik cav. Gargano prihaja v svojih zaključkih do zahteve, da se Milli oprosti radi pomanjkanja dokazov, Bozer pa, ker njegovo dejanje ne tvori zločina.

Branil je mesto odvetnika Jona odvetnik Levi in se v svojih izjavah jih pridružil zahtevam državnega pravdnika.

Sodišče je oprostilo Millija radi pomanjkanja dokazov in Rozenja ker njegovo dejanje ne tvori zločina.

PRIZIVNI DVOR

Zaljubljen prvega ministra

Dne 19. oktobra 1926. sta miličnika Silvij Tazzoli in Emilij Zega v Kanalu opazovala Karla Angeli, ki je strgal z zida svoje hiše vtisnjeno podobo prvega ministra Mussolinija. Po izjavah obeh miličnikov, je Angeli to delal z jezo in celo nevoljno godrnjal. Na zidu je bilo več slik. Ko je Angeli prišel četrte slike, ga je posvaril miličnik Rihard Marotti.

Angeli priznava dejanje, pravi pa, da ni imel pri tem drugega namena, kot da očisti zidove svoje hiše. Tudi ni v slikah spoznal obraza načelnika vlade.

Ker so pa priče Tazzoli, Zega, Pizzochero in Marotti potrdile obtožnico v vsej obsebnosti in se je v obravnavi govorilo tudi o precej trdih besedah na račun vlade, vladnega načelnika in razmer in se niso zdeli izgovori Angelijski verjetni sodniji v Gorici, je ista obsodila Angelijsko na 8 mesecev in 10 dni ječe in 833 lir globo.

Obtoženčev branitelj, goriški odvetnik Orel, je potem tržškega odvetnika Franca Ferrero vložil tožadveni priziv z motivacijo, češ da Angelijsvo dejanje ne tvori zločina.

Včeraj se je na prizivnem dvoru v Trstu vršila tožadvena obravnavna. Izkazalo se je, da slike na zidu Angelijsve hiše niso bile dobro vtisnjene in izdelane v profilu, tako da so bile zelo malo podobne sliki načelnika vlade, on. Mussolinija.

To dejstvo je porabil odv. Franco Ferrero in v svojem čez eno uro trajajočem govoru dokazoval, da Angeli pravzaprav ni zagrešil ničesar, ako so bile slike v resnici tako slabe. Predlagal je že tekom obravnave priče Carlotti, Sulligoi, Stanich in Coscier, ki so skoro popolnoma pobili trditve obtožiteljske priče. Zaključil je z zahtevu, da se Angeli oprosti, ker ni zagrešil nikakega zločina.

Branil je tudi odv. Dino Bertoni.

Prizivni dvor je sprejel tozo zagovornika in oprostilo Angelijsko, ker njegov čin ne tvori zločina.

TELESNA VZGOJA

SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE

Tehnično vodstvo nogometa.

(Uradno poročilo — seja 31. 5.)

Odobrena tekma: Sv. Ivan-Rocol 3-1.

Prenešana tekma: Sparta-Opčine (rez.)

Tekmovanje rezerv: Sklene se, da pričnejo v nedeljo retour-tekme. Nodigrane tour-tekme se bodo vršile pozneje.

TEKMOVANJE ZA KUPO «NAŠ GLAS»: Otvori se vpisovanje k tekmi za kupu «Naš Glas». Tekmujejo čete I. in II. divizije. Prijave (brez vsake pristojbine) morajo biti pisemne in se sprejemajo do torka, 7. VI. t. l., do 20. ure; pozneje se ne bodo upoštevale. Ostale podrobnosti se objavijo prihodnjik.

Nedeljske tekme: Rezerve. Igrišče: Obzor ob 13.30 Rocol-Prosvea (sodi g. Verč), ob 15.30 Obzor-Sparta (sodi g. Pertot). — Igrišče Adria ob 16. Sv. Ivan-Opčine (sodi g. Zerial). T. V. N.

SAVES SODNIKOV.

(Uradno)

Izda se sodniška izkaznica gosp. Zerialu Angel.

Sodniki za nedeljske tekme: Rezerve: Igrišče «Obzor» Rocol-Prosvea: g. Verč; Igrišče «Obzor» Obzor-Sparta: g. Pertot; Igrišče «Adria» Sv. Ivan-Opčine: g. Zerial.

Opozarjamo vse članice na paragraf 28 pravilnika nog. prvenstva, ki pravi: Vse prijateljske in prvenstvene tekme vodijo sodniki S. U. S. S.

S. K. «Obzor».

Ali Vam je mogoče odigrati na binokšno nedeljo prijateljsko nogometno tekmo z našo I. četo na našem igrišču? Odgovor v «Edinosti» čim prej. S. D. «Primorje».

M. D. Prosvea, Opčina.

Je mogoče Vaši II. četi odigrati na binokšno nedeljo prijateljsko nogometno tekmo z našimi rezervami na našem igrišču; uro določite pa sami. Odgovor čim prej. S. D. «Primorje».

M. D. «Sv. Ivan» — M. D. «Rocol» 3-1 (3-0).

Živic, Godina, Jaklič; Caligaris. Pred precejšnjim občinstvom se je v nedeljo odigrala finalissima med zgoraj navedenima četama. Trd je bil boj, težko je prišel «Sv. Ivan» do zmage. «Rocol» je podlegel. Kaj je temu vzrok? «Rocol», kateri je izšel zadnjič z igrišča kot zmagovalci nad «Sv. Ivanom», kateri je preteklo nedeljo bil enak «Prosveta», kolosu prve divizije, je podlegel nasprotniku s takim skorcom. Glavni vzrok temu je, da igra «Rocol» preveč individualno igranje, igralci si ne zaupajo med seboj, vse njihove pasaje, vsa njihova upanja se nanašajo na krasnega Caligaris. Toda on ta dan ni prišel do strela na vrata in mu ni bilo mogoče predreti nasprotnikovih vrat, ker je bil preveč krit in gledan od nasprotnika. Njih obramba je trda, z neutrudljivim Razmom skoraj nepremagljiva, halveska linija pa je negotova. Opazili pa smo pri «Sv. Ivanu», da se stalno izboljšuje v tehnični igri, da so njih pasaje ostre in točne, tako da tvorijo like. V splošnem goji «Sv. Ivan» nizko hitro igranje, katerega dalca elektrizira. V krasni formi je bil ta dan Sergij in Božič, zadnji vreden drug nasprotnega branilca Razma.

Zalostno pa je dejstvo, da se četa, ki vidi svoj poraz, tako demoralizira, da začne uprizarjati incidente po igrišču, kar je res graje vredno.

Po izmenjavi rož in pozdravov, da sodnik g. Kraljič znamenje za začetek igre. Zogo ima «Sv. Ivan», katero Živec pomakne z dolgo pasajo na Godino; v napad, v katerem je ostal skozi ves prvi polčas. V 7. zakrivi rocolski igralec v kazenskem prostoru roko. Sodnik prisodi kazenski strel, katerega Živec na taktičen način strelja v vrata. Goal. «Rocol» hoče izenačiti, toda halveska linija je neprebitna. Smo v polovici I. polčasa, ko dobi Godina dolgo pasajo, katero ulovi, zdrbila branilec in gre z žogo naravnost v vrata. Pri tej priliki začne publika kričati, naka je moral sodnik radi incidenta prekiniti igro za 2 minuti. Zoga koleba na polovici igrišča Rocola, nakar se Sv. Ivan zopet pomakne v napad. Sergij dobi žogo, napravi fugo zdrbila branilca pasira Jakliču, kateri strelja neubranljivo. Ob koncu polčasa najdemo «Rocol» v napadu.

II. polčas. Takoj se je opazilo, da «Rocol» reagira. Bil je v premoči.

Ferfolja je večkrat prisiljen do izpadov in blokad, toda do gola ni prišlo. Mnogokrat reši Božič kritično situacijo pred svojimi vrati. Nato ser pomakne «Sv. Ivan» zopet v napad. Pred rocolskimi vrati pride do incidenta, katerega posledica je bila, da sta morala Bidovec in Godina zapustiti igrišče. Bobek zakrivi hote roko pred svojimi

vrati. Kazenski strel, ki ga strelja Caligaris v vrata. «Sv. Ivan» pa hoče rezultat zvišati, Zorzon dribla, strelja, toda njegovi strelji ne najdejo vrata. Ob koncu je «Sv. Ivan» v napadu.

Ceta zmagovalka: Ferfolja, Božič, Bobek; Bjekar, Dougan, Sergij; Godina, Živec, Zorzon, Susterčič, Jaklič.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Preselitev kvesture

V torek se je sklenilo, da se preseli goriška kvestura v deželno palačo na Stolnem trgu. Doslej je imela svoj sedež v pritličju goriške prefekture. V malih in maloštevilnih sobah se je stiskala, kakor je pač mogla. Sedaj bo pa imela več in večje prostore.

Poročne razprave v Gorici

Kakor smo svoje dni poročali, so se začele v ponedeljek na goriški okrožni sodniji porotne razprave.

Prvi se je moral zagovarjati Medved Franc, da je dne 24. julija lanskega leta ob enajsti uri zvečer ranil z nožem svojo ženo in svojega sina. Do podobnih domačih prepričev je bilo prišlo že večkrat prej. Obtoženec, nasinež in precej vdan pijači, si je vtapel namreč v glavo, da imala njegova žena in njegov sin med sabo ljubavno razmerje.

Razprava je potrdila v polni meri, kar je trdila obtožnica. Obe prizadeti stranki, žena in sin, sta po končnem zaslišanju izjavila, da odpuščata možu in očetu.

Dan pozneje se je razprava nadaljevala in obtoženec je bil obsojen na štiri leta, en mesec in devet dni ječe, na izključitev iz javnih uradov, na zaplenbo noža in na plačilo sodnijskih stroškov.

SELEPI UPRAVNEGA ODBORA GORIŠKE POKRAJINE iz seje dne 27. maja 1927.

A. Zadeva, ki so se odobrile brez pridržka:

Soča: Prispevek Rdečemu križu;

Kred: Prispevek državnemu patronatu;

Kamnje: Letni davek na licence;

Zaga: Prispevek državnemu patronatu;

Drobnica: Prispevek kmetijske-mu uradu;

Pokrajnska uprava: Pravilnik za preventiven pregled bikov;

Števerjan: Družinski davek. Tudi za leto 1925 in 1926;

Gorica: Prispevek za cestno uporabo za l. 1927;

Trenta: Prispevek Rdečemu križu;

Prvačina: Prispevek «Balilli»;

Vojko: Prispevek za cestno uporabo za l. 1927;

Orni vrh: Stalni letni prispevek državnemu patronatu za neogode in socialno zavarovanje;

Bilje: Oddaja zemljišča po posameznih kosi;

Sodovje: Davek na napise;

Breginja: Prispevek za spomenik italijanskemu mornarju;

Gorja: Prispevek kmetijskemu uradu;

Spremljica: Prispevek državnemu patronatu;

Sodice: Prispevek za spomenik italijanskemu mornarju;

Gorica: Prispevek šolskemu patronatu;

Dornburg: Prispevek za drž. dela;

Opatjeselo: Prispevek državnemu patronatu;

Skrilje: Prispevek pokrajnske-mu združenju samoupravnih činiteljev;

Dornburg: Prispevek za spomenik italijanskemu mornarju;

Erzaj: Prispevek šolskemu patronatu za leto 1927;

Gorica: Mesečni prispevek pokrajnske uprave za poslovanje deželne muzeja;

Vipava: Davek na obrt in patente;

Pokrajnska uprava: Prispevek za poslovanje kmetijskega urada;

Bovec: Prispevek državnemu patronatu;

Kamnje: Davek na vozila in služinčad;

Pokrajnska uprava: Dovolitev podpore avtomobilskemu podjetju inž. Ribljak & Comp;

Vrtojba: Proračun za l. 1927;

Pokrajnska uprava: Prispevek za spominsko ploščo miličarju Kerševanu.

B. Zadeva, ki so se sprejele pogojno:

Banjšica: Proračun za leto 1927;

Kojake: Prispevek državnemu patronatu;

Rimberg: Proračun za l. 1927;

Banjšica: Prispevek državnemu patronatu;

Kobjaglava: Proračun za l. 1927;

C. Zadeva, o katerih se je izjavila ugodna mnenja:

Gorica: Nakup nepremičnin od sester Amalije in Justine Parohi;

Banjšica: Nakup zemljišča za napravo občinske poti;

Gorica: Nakup nepremičnin od Domenisa Ivana in Rozalije voj. Birič.

D. Zadeva, ki so se odložile:

Šempas: Dovolitev draginjske doklade občinskemu oboju;

Kal: Pravilnik za občinske uradnike in uslužbence;

E. Razno:

Spremljica: Sprejme se dedščina Trebše Terezijske. Zahtevajo se zemljiškoknjižni izvlečki in posestne pole.

PRVAČINA

Priridev

Je žal stara bolezen pri prvaških priridevah, da ga ni in pa ni miru v dvorani. Priridno prvaško društvo bo pa moralo vzgojiti in pripraviti poseben zbor rediteljev, ki bo pazil na red. Pri zadnji priridevi je nered dosegel kar naravnost rekord. Vptirje dojenčkov, na galeriji prerivanje, neki parček je celo plesal, vse to je napravilo več šuma kot pa igralci na odru. Človeku je bilo naravnost žal, ki je videl, da je vse hvala vredno prizadevanje društvenikov bilo brezuspešno pri toliki brezbrzičnosti nekaterih dela občinstva.

Dobro so bili kostumirani in maskirani igralci, scenerija okusno prirejena, samo igranje je pa poleg dobre volje pokazalo nekaj slabih mest zlasti v izgovorjavi.

Z veseljem je pa bilo opaziti, da je priridev prešla brez nepotrebnega plesa. Niso lahke razmere v Prvačini, kmetijski fantje in dekleta so morali sami vse z lastno močjo ustvariti priridev, za katero je bilo treba silno dosti premagovanja in žrtvovanja. To nam je porok, da bo prvaška mladina še vstrajala na tej poti in očistena nekaterih napak pogosto nastopala.

ČRNI VRH NAD IDRIJO

Le redkokdaj zaide kak glas iz naše vasi v časopise. Pa vseeno ni tako prazna naša bisaga. Mnogo stvari bi radi opisali in povedali. Naj nam torej uredništvo dovoli, da se malo obregnemo ob naše delo na kulturnem polju.

Že bo leto dni, odkar so nastopili naši diletanti poslednjič. Bilo je to lani za binokšne praznike. Igrali so Ganglovo dramo «Sina», ki je razmeroma dovolj dobro uspela. Od tedaj dalje čitamo samo lepa poročila o javnem delu drugod, pri nas pa se nihče več ne zgane in ne zmeni za to, da bi nastopili tudi mi pred ljudmi ali pa se vsaj notranje uredili na kak način in znova postavili na trdno našo nekdanjo delujočo Čitalnico. Da se ne moremo razmahniti, kot bi trebalo, je krivo predvsem ono grdo in nepravdo domače nesoglasje, ki ovira potem vse ostalo delo v toliki meri, da se nikomur ne zdi vredno zastaviti svoje moči za nevalne javnost. Dalje nas žulijo tudi druge stvari. Za dvorano Gasiškega doma treba plačati skoro enako visoko ceno kot za gledališče v Idriji. Vemo, da bi naši gasilci radi pomogli svojemu duštvu in mu dali kaj novega, predvsem raznega orodja, s čimer bi le koristili splošnosti, in radi podpiramo njih dobro voljo in stremiljenje za nabavo najpotrebnejšega, toda vseeno ni potreba ovirati s tem kulturnega dela domačinov. Lanske leto smo

poti nadbudni šele 17-letni mladenci Valentin Šuligoj od Martina.

Kratko, a odločno se je upiral košeni roki, ki ga je brez usmiljenja izpulila iz lepe življenjske spomlad od ljubečih starišev, bratov in sester, ter ga prinesla v krog utešnih. Lahka jima domača gruda.

SV. LUCIJA

«Kaj bova šparala... želo petipa, goldinar otipa»

Prav lepo in vzpodbudno je bilo pri nas, ker smo imeli celo vrsto ljudi, ki so tako lepo pridgali: «Treba je štediti. Štedimo in delajmo.» Tako je šlo cele tedne kar naprej. Kmalu smo mislili, da bomo morali ustanoviti še najmanj dve hranilnici in še zavarovalnico zoper tatvine. Pa so nas naenkrat prevrtili v tem našem zadržnem stremiljenju. Najbrže so že preveč našparali ali pa je že preteklo dovolj časa, odkar je vladala priporočila največjo štednjo. Izdali so namreč drugo povelje: «Veselimo se, življenje je kratko, zato so pa noči, posebno ob sobotah dovolj dolge.» Posebno dolga je bila ona pretekla sobota. Naštedilo se je obilo žolta, tako da ga nam mislijo vsakemu nekoliko podeliti.

Nekateri se čudijo, kako da se ljudje zopet zatekajo k raznim mazačem. Pa kako bi se ne, ko je pa zdravje tako drago, drago, posebno za bolnike, ki ga skušajo pridobiti potem zdravnik. Oni prispevek, ki ga daje občina za občinskega zdravnika, bi prav lahko odpadel, občina bi s tem pridobila. Ljudstvo namreč prispeva že dovolj k vzdrževanju zdravnika in ne bi bilo lepo, da bi bil ta preplačen. Ali pa naj bo občinski zdravnik res občinski zdravnik, ki skrbi kot občinski zastavljenelec za telesno zdravje občanarjev in pa tudi njihovega jetičnega denarnega mošnička. Ako ne preneha sedanje stanje, si bomo pa poklicali v občino zasebnega zdravnika in bomo še vedno na boljšem.

TOLMIN.

Zadnje čase se je organiziral na pobudo našega poteštata in profesorjev tukajšnje gimnazije krožek, ki si je nadel nalogo, da bo vzdrževal bodisi vsak teden ali pa vsakih štirinajst dni javna predavanja v prostoru kinematografa. Gospodje, ki so organizirali imenovano skupino predavateljev, pravijo v okrožnici, ki so jo oddali, da so prišli na to misel po vzgledu drugih krajev. Ideja, v kolikor je zasnovana na kulturni podlagi, je lepa. Gospodje pa niso pomislili, da je velikanstva večina tolminknega prebivalstva slovenskega rodu in ne razume italijanskega jezika. Torej naj bodo predavanja še tako informativno-kulturnega značaja ali pa gospodarskega ali katerega koli, če se ne bodo podajala v jeziku našega prebivalstva, ne bodo imela uspeha. Res lepe so misli o snovanju kulturnih zajednic, toda naj se pri tem upoštevajo razmere in dejstva, ki obstajajo v kraju, kjer take stvari stopajo na površje.

Z napetostjo smo pričakovali, da nas naši diletanti presenetijo preteklo nedeljo z lepo Cankarjevo farso «Pohujšanje v dolini Sent-florjanskij». Slabo vreme pa je zadržalo naše fante in dekleta, da niso mogli pokazati, koliko premore naš naraščaj. Upamo, da se ta želja naraščaja izpolni morda še prihodnjo soboto zvečer na dvorišču gosp. Cazačura, oziroma prihodnjo nedeljo.

Odbor društva za tujski promet pridno pripravljaj naš trg za sprejem letoviščarjev. Omenila se je že velika reklama v to svrha, nadalje velika vzpodbuda, ki jo je vse to dalo našemu olupševalnemu društvu itd. Toda kljub vsem tem prijavam ni ne duha ne sluha o letoviščarjih, čeravno se bližamo gorim dnevom junija in julija. Pretežna večina letoviščarjev je prišla iz Istre in Trsta; toda od tam ni nobenega odgovora. Vzrok temu bo najbrž finančna kriza naših glavnih pokrajinskih mest. — Bomo videli, koliko se obnese pozneje.

KOZANA.

V nedeljo dne 24. a. je priredilo Bralno društvo ljubko prireditel. Žal da je vreme nagajalo — vršilo se je na prostem — vsled česar se je začetek zavlekel za cele tri ure. Reklama je bila pomanjkljiva; lepake je treba nalepiti vsaj nekaj dni prej. Stroške za dovoljenje in reklamo je treba vedno tvegati, ker se dobi dovoljenje vedno šele zadnji dan, ko je že prepozno za reklamo.

Deklamacije, ki jih ljudstvo ne razume, nimajo pomena, zato naj v bodoče odpadejo. Anzenbergerjev «Krivopriječnik» je bil precej dobro podan. Škoda, da se prireditel ni vršila v dvorani, tu bi prišla ta lepa drama (ne vem, zakaj jo na splošno tako malo prirejajo) veliko bolj do veljave.

Seveda brez večjih napak ni bilo, imejmo pogum, da si to priznamo, da znamo v bodoče popraviti. In igralci — same mlade moči — imajo ta pogum, zato smo uverjeni, da bodo mnogo, mnogo napredovali.

Vsi igralci brez izjeme so elkali (t. j. izgovarjali so -l- na koncu besede, kjer bi pravilno morali izgovarjati -n- n. pr. sem delal, prav sem delau, sem biu, sem govoru itd.), vsled česar je vsa izgovorjava nekam nenaravna, nedomača, prisiljena.

O posodinih igralcih samo to! Križevček je bil na splošno dober, vendar bi bil moral svojo igro čustveno poglobiti, njegova razburjenost in jeza bi morali postopoma rasti pred gledalci skoro v blaznost. Najtežja vloga. Kmetovec je izpolnil svojo nalogo. Križevček sin bo postal dober z malo šole. Veliki hlapec je bil malo pridigarški, sicer bo dober. Jaka je dober igral, skoro malo pretirano. Če si bo prizadeval, bo postal prav dober igralec. Po svojem značaju bi bil morda najbolj primeren za Križevca. Veronikina hči — na splošno dobro; bolj naravno bi morala igrati in govoriti, pogosto je zašla v deklamacijo. Več čustvenega vživljanja v vlogo. Kretkega krila bi nikakor ne smela imeti, kot tudi Križevčeva hči. Na splošno še danes kmečka dekleta ne nosijo kratkih kril, da ne govorim o dobi pred nekaj desetletji. Gospodinja z Lahočevega bo tudi dobra. Dosledno je pozabljala na svojih pet, šest križev. Premalo se je poglobila.

Na splošno lahko rečemo, da imajo Kozanci dober igralski naraščaj. Če ga bodo znali šolati bodi pravičljivi v Brdih. V vlogi so se pa na splošno — zopet morda Jaka — premalo poglobili in zato slabo čustveno proniknili svojo igro. Nekaj vaj več ne bi škodovalo igrati, da bi beseda takoj vpadala na besedo. Pri razburjenih jezah so presledki nekaj sekund naravnost neodpustljivi. S pogumom in vztrajnostjo na delo! V bodoče bi radi slišali tudi malo petja. Med odmorji je kratkočasila občinstvo domača godba — strah, žal še velika relikvija pri nas. Zanimivo je, da so vsi razen enega (7po številu) iz ene same rodbine, Princiči.

Reditelji bi morali skrbeti, da se mali nepridipravi ne bi vkradli na prireditveni prostor in motili prireditve z neprimernim smehom in tekanjem. Čudno vpliva na človeka, ko vidi napol prazen prireditveni prostor in nabito polno krogličje na gostilniškem dvorišču. Gledavec.

RAMNO.

Poslednji članek iz naše vasi, ki je poudarjal treznost, povratek k nekdanjemu pravemu našemu življenju, h kulturnim zajednicam, naglašal našo vsestransko gospodarsko krizo, je zelo razburil skupino fantov, češ: «Opravljaj nas v časopisu kot pijance, razgrajaje, ki iščejo svojih naslad izključno v vinu in gostinah». Nisem mislil s svojim člankom vznemirjati ne vaščanov samih, ne enega ne drugega. V vsem svojem opisovanju sem navedel izključno le dejstva, ki so pač jasni dokaz vsemu. Gospodarska kriza je vsestranska, ustroj našega življenja ji je popolnoma nasprotno, ker se mi sedanjim zahtevam še nismo prilagodili; v vsem tem je treba le izobrazbe, za dosego katere pa nimamo nobenih drugih kulturnih zajednic razen društva. V tem obupnem stanju se moramo oprijeti z vsjo silo tega edinega pripomočka. V kolikor sem pa navajal gostilne in one peklenske podobice — karte, sem naglašal to

(Dalje na IV. strani)

Potrli neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem, da je naš nadvse ljubljani sin in brat

Joško Bizjak

v 24. letu svoje starosti, danes ob 21. uri, po dolgem in mučnem trpljenju, preminul.

Pogreb se bo vršil v petek ob 17. uri iz hiše žalosti v Sežani št. 230 na domače pokopališče.

SEŽANA, 1. junija 1927.

Leopold, oče. Karolina, mati. Poldi in Ivanka, sestrí, in ostali sorodniki.

Potrta neizmerne žalosti naznanjamo, da je najina ljuba mama

MARIA MACAROL

danes ob 3. uri zjutraj preminula. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, 2. junija, ob 5. uri pop. iz hiše žalosti v Sežani št. 100, na domače pokopališče.

SEŽANA, 1. junija 1927. (704)

Anton, sin. Ana, hči.

ZAHVALA.

Ob priliki izgube našega dragega brata, svaka in strica

JOZVETA

se zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, posebno pa č. duhovščini, pevcem, gasilskemu društvu, šolski mladini in vsem drugim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

(706) Rodbina KIAUTA.

Tržaška kmetijska družba v Trstu

naznanja, da je prejela te dni novo zalogo sledečega blaga:

PLUGE. Novo vrsto angleških plugov, obračalnikov, ročne čistilnice za žito škroplilnice «Velp» in nahrtnice žveplalnice.

Čebelarke potrebščin. Umetne svetilnice, ter razne manjkače kovinske dele in potrebšchine pri čebelarstvu.

Kose znamke «Merkur». Prijeli smo novo pošiljatev kos «Merkur» katere lahko oddamo tudi na debelo s popustom.

Dalje imamo v zalogi:

Zveplo in modro galico, kosiča, razne vrste kos, klopala, lesene grablje, vile za seno. VINOGRADNIŠKE POTREBŠČINE: Škroplilnice raznih znamk, žveplalnice, gumijevo cev, ter razne dele za škroplilnice.

UMETNA GNOJILA: Mešanica za zelenjad, superfosfat, kalijevo sol, amonijev sulfat itd. SEMENA. Razne vrste poljskih, vrtnih in cvetličnih semen, ter razne kmetijske ročne orodje.

Tržaška kmet. družba v Trstu, ul. Torrebianca 19, in Raffineria 7.

KMETIJSKO DRUŠTVO V GORICI naznanja, da ima na razpolago še kakih 40—50 q prvovrstne in zadržane nacionalne modre galice, katero je pripravljeno odstopiti po lastni ceni od L 280 q franko skladišče v Gorici. Prevoz do postaje znaša pribl. 1.50 od kvintala.

Obenem naznanja svojim članom, prednaročnikom, da je dospela iz inozemstva semenska ajda in kose Merkur, katere lahko dvignemo iz našega skladišča.

KMETIJSKO DRUŠTVO V GORICI ulica S. Giovanni št. 6.

BORZNA POROČILA.

Trst, 1. junija 1927.

Amsterdam 721-731, Belgija 248-253, Francija 70.90-71.40, London 88.07½-88.37½, New-York 18.10-18.20, Spanija 313.50-323.50, Švica 348-352, Atene 23.65-24.15, Berlin 424-50, 434-50, Bukarest 10.62½-11.12½, Praga 53.50-54, Madžarska 312.50-322.50, Dunaj 250.75-260.75, Zagreb 31.70-32.20.

Uradna cena zlata (31.5. L 350.60; vojnoškodninske obveznice 62.80.

JAKOB BEVC

urarna in zlatarna

Trst, Cerna S. Giacomo 5 Zlato kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.

Krona plačuje višje kot vsi drugi. Zaloga raznovrstnih ur in zlatenice.

705

je nehoti ušlo to priznanje.

— Ne obžalujte tega; to priznanje nam daje novo bodočnost, — je rekla Valerija ter stopila k njemu z bleščočim pogledom. — Ne, Hugo, ne boste sami in pozabljeni; Raulov grob nama ne bo v oviro, ampak oltar, na katerem se bosta združili najini srci, ki sta bili tako dolgo ločeni. Vzela je iz nedrj Raulovo pismo in ga podala Hugu.

Kakor v sanjah je vzel on list in hlastno prebral zagrobno poslanstvo; živa rdečica mu je pokrila obličje.

— Oh, velikodušni človek! zlato srce! — je zašepetal; in pismo mu je padlo iz tresočih se rok.

V tistem hipu mu je pogled obstal na Valeriji, ki ga je gledala s solznimi očmi; naglo jo je povlekel k sebi in jo stisnil na svoje prsi.

— Končno sem te dobim, moje božanstvo, toda za kakšno ceno! — je zašepetal strastno.

Njuni umirjeni srca sta se zliči v nemem objemu. Valerija je prva prerušila molk.

— Moram iti, Hugo; je že pozno; kakšen služabnik bi utegnil priti semkaj.

COOPERATIVE OPERAIE DI TRIESTE, ISTRIA E FRIULI DELAVSKE ZADRUGE ZA TRST, ISTRO IN FURLANJO

V četrtek 2. in petek 3. t. m.

bo ostalo skladišče kuhinjske posode v Trstu, Piazza Ospitale št. 3 zaprto, da bo moglo osobe pripraviti likvidacijo vseh potrebščin, ki se nahajajo v skladišču.

V soboto 4. t. m.

se bo vršilo zopetno odpretje s posebno znižanimi cenami.

Odjemalci naj ne zamudijo te izredne prilike, da si nabavijo najpotrebnejše predmete.

TRST, 1. junija 1927.

705

FERRO CHINA PIGATTI

Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDCI in za OKREVANJE

LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

znižana vozna cena za vse vlake

50% v POSTOJNO

VELIKA LJUDSKA VESELICA V JAMI

5. JUNIJA

Odhod posebnih vlakov iz Trsta 7.55 in 13.—, Nabrežine 8.47 in 13.46, Proseka 9.05, Gorice 7.53, Opčin 9.15 in 14.11, Sežane 9.29 in 14.25, Divače 9.53 in 14.46, Št. Petra 10.36, Bistrice 9.41.

znižana vstopnina

50% v JAMO

PODLISTEK (125)

V. I. KRIZANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

Hugo je naglo dvignil glavo, lahka rdečica mu je šinila v obličje in njegov ognjeni pogled se je vsesal v oči mlade ženske.

— Razumem, knežinja, da hočete reči: «Uničite v svojem srcu vsak spomin name, poiščite si drugo žensko, ki bo izpolnila vaše življenje, ker jaz sem vas pozabila, v mojem srcu ni več najmanjšega spomina na preteklost, ki bi vam mogla dati tolažbo v teh trenutkih vaše žalosti.» Le mirni bodite, Valerija, ničesar se več ne nadejam in ničesar ne zahtevam; toda dovolite mi povedati vam, da vas nisem nikoli prenehal ljubiti: ne vaša prevara, ne oni etrašni trenotek, ko so vas iztrgali iz mojega objema ter vas povedli k poroki, ne čas niso mogli uničiti te ljubezni. Zato rečem, da ne more nobena ženska izpolniti

mojega življenja. Jaz vem, da ste pozabili name in da naju je knezova gomila za vselej razločila; toda bil je čas, ko ste me bolj ljubili od Raula. Recite mi, da se vaših spominjate trenutkov, ki sva jih preživela nekoč v nevihti na otoku pod svodom hrastovih dreves, in uklonim se usodi ter bom dalje vlekel voje ničvedno, pusto življenje.

— Takšnih trenotkov ni mogoče pozabiti, — je odgovorila Valerija ter izpreminjala barvo. — Toda vi, Hugo, ali me morete ljubiti po vsem zlu, ki sem vam ga povzročila potem, ko sem bila žena drugega.

Bankir je krčevito stisnil svojo glavo z rokami.

— Bog mi je priča, da sem se obupno boril proti temu čuvstvu; hotel sem pozabiti, zasovražiti vas; toda jaz sem začaral, prikovan s silo, proti kateri se ne morem boriti; vse fibre mojega bitja so zvezane z vami, Valerija, ter obvladujejo moje razsodnost in mojo voljo. Obrnite se z jezo od mene, vem, da nimam pravice tako govoriti z vami; toda v teh težkih trenotkih izgube in osamljenosti, poleg moje razrušene bodočnosti mi

je nehoti ušlo to priznanje.

— Ne obžalujte tega; to priznanje nam daje novo bodočnost, — je rekla Valerija ter stopila k njemu z bleščočim pogledom. — Ne, Hugo, ne boste sami in pozabljeni; Raulov grob nama ne bo v oviro, ampak oltar, na katerem se bosta združili najini srci, ki sta bili tako dolgo ločeni. Vzela je iz nedrj Raulovo pismo in ga podala Hugu.

Kakor v sanjah je vzel on list in hlastno prebral zagrobno poslanstvo; živa rdečica mu je pokrila obličje.

— Oh, velikodušni človek! zlato srce! — je zašepetal; in pismo mu je padlo iz tresočih se rok.

V tistem hipu mu je pogled obstal na Valeriji, ki ga je gledala s solznimi očmi; naglo jo je povlekel k sebi in jo stisnil na svoje prsi.

— Končno sem te dobim, moje božanstvo, toda za kakšno ceno! — je zašepetal strastno.

Njuni umirjeni srca sta se zliči v nemem objemu. Valerija je prva prerušila molk.

— Moram iti, Hugo; je že pozno; kakšen služabnik bi utegnil priti semkaj.

— Da, draga; no, težko mi je ločiti se od tebe! Bojim se, da se ne bi moja sreča izpremenila v sen.

— Tudi jaz se ne morem razstati s teboj; tako si potr, — je rekla z nežno skrbjo Valerija. — Priti z menoj, Hugo; tvoja duša se bo nekoliko odpotila in mogla se bova prosto razgovarjati. Nihče te ne bo videl razen udane mi Lize, pred katero ničesar ne skrivam. Sicer pa je itak vseeno! Jutri bodo vsi zvedeli, da si moj ženin.

Prispela sta v Valerijino sobo, ne da bi ju kdo opazil. Liza, ki je bila ponosna in srečna, da so ji prvi sporočili veselo vest, je prinesla večerjo. Prisrčen razgovor je okrepčal njune naravne sile.

— Čemu ni pozemaka sreča, nikdar popolna? — je rekel končno Hugo in vzdihnil. — Tudi svojo srečo morava plačati s smrtjo dveh nedolžnih bitij?

Zalostno je povsili glavo. Valerija mu je stisnila roko in šla iz sobe; čez nekaj trenotkov se je vrnila s spečim mladm Raulom v naročju; bil je živa predpoda Egonova.

(Konec jutri).

le v toliko, da je premožno drugih lepših zabav, bolj koristnih in zanimivih, kot so kartanje in raztegnjeno kitanje pri litronu vina na mizi. Ni treba, da se domneva, da so že pijanci oni, ki stopijo v gostilno. To se ni nikoli trdilo. Človek stopi v gostilno in še vedno trezen stopi iz nje. Nesmiselno se mi zdi le ono dolgočasno ždenje v gostilniških prostorih bodisi pri kartanju ali na ta ali oni način. Vaščan.

GRAHOVO.

Gesta - mlekarina - malodušje.

Skoraj vsakdar kadar kdo omeni Grahovec v časopisih, vzame v opisovanje samo ene plati njihovega življenja. Danes naredimo izjemo in »ubijmo dve muhi na en mah«.

Glavna cesta, ki gre od Kneže pa do naše vasi, je sedaj v takem stanju, da bi jo bilo težko imenovati kot tako, ker je vse skupaj podobno le porušeni jarku. Misli se pač, da ko imamo železnico, ni treba, da bi imeli še ceste. Saj zadostuje eno. Tako najbrže misli uprava, a zraven te tudi naša občina, ker ne prva ne druga se ne zmenita za popravilo. Grahovo je nekako prav v sredi baške doline, torej gre tudi skoro ves promet, ki ga imata tako gornja kot spodnja stran baške doline, skozi našo vas. Nujno potrebno je torej, da se tudi ta prometna proga uredi.

Kot posledica splošnega povišanja organiziranja mlekarne v gorenjski dolini po vojni, se je ustanovila mlekarica zadruga tudi pri nas.

Kot vzor pri ustanovitvi si je vzela naše predvojnne in prve vojne mlekarne, tako da je v svojem pravem obratu še precej zaostala, in ne more žeti onega uspeha, kot ga nudijo pogosti: nahaja se blizu železnice, da bi z lahko spravila blago na trg. Toda v svojem obratu je popolnoma zaostala in treba bi bilo korenite preuredbe, reforme. Treba je seveda danes slediti časom, če se hoče kaj doseči. To pa se stori le tedaj, če se prilagodimo zahtevam današnjih razmer, zahtevam trga. Danes ne velja več ono, da kar je staro, preizkušeno ne vem kolikokrat, je tudi uspešno, ker če bi na to gledali mlekariskih zadrug in drugih organizacij sploh ne bi imeli. Danes se upoštevajo zahteve in dejstva.

Kaj bi rekli o duševnem razvoju? O tem je težko govoriti, ker se vsaj v javnosti ne kaže nobeno znamenje tega. Grahovci so padli v neko malodušje, nek indiferentizem in celotno grahovsko prebivalstvo se niti najmanj ne zaveda dvostranosti človeškega življenja. Namesto nujnosti in reševanja tako važnega kulturnega problema, se je naselilo v naše občinstvo nad vse škodljivo malodušje, ki nas tlači vse brez izjeme.

V zaključek pripomnimo le eno dejstvo ki se je danes pokazalo že z mnogimi primeri in zgledi določno izklesano, namreč: le oni narod, ki so spoznali velikansko važnost kulturne vzgoje, bodo s pomočjo kulture dosegli tudi boljše materialno stanje, si bodo znali poiskati novih poti v gospodarstvu.

«VRTINEC» V IDRILI.

V nedeljo dne 22. maja t. leta smo gledali v našem gledališču predstavo te žagarjeve drame v 3. dejanju. Je to prvo tiskano delo mladega pisatelja, ki je zdaj član ljubljanskega nar. gledališča. Če se je ta drama že kje igrala, ni znano. Gotovo je le, da smo jo imeli v Julijski Krajini na idrijskih deskah prvič. Res, da nekoliko spremenjena, je drama ostala v bistvu vendar ista in je žela heprifikavni uspeh pri občinstvu, ki je našim diletantom bilo hvaležno zanj in jo želi videti še enkrat.

Da je drama uspevala vsaj v eni meri kot je to pri diletantskih odrih pričakovati je predvsem zasluha Angele, ki jo je dala gđ. Malči Pajerjeva in Tona g. Antona Kolkaja, ki sta medsebojno ustvarila zunanost njeno, medtem ko resnično dramo doživlja Peter. Igra nam kaže dokaj naturalistično družinsko življenje dveh poročencev, Tona in Angele, ki ne po svojih značajih in niti drugače ne sodita skupaj. Angelo je ljubil bolj od Tona Peter, ki je dober in plah človek, docela nesamostojen, ki si ne more ukazati moči nad srcem in pusti pluti ladijo svojega življenja kot jf drugi kažejo smer. Ko se se nekoč vračali iz sejma je Peter povedal Angele, da jo ljubi. Ona mu ni verjela. Pozneje je prišel k nji vasovati, pa je tako plaho potrkal na njeno okno in tako tiho govoril, da ga je Angela v kamri komaj ališala in se ji je zdelo smešno odpirati otroku. Ton je bil bolj drzen in je hodil k njej vsaki večer. Nazadnje se je z njo poročil, Peter pa je odšel v Ameriko. Vse to zvezo iz pogovora med njimi za časa drame, ki se vrši deset let pozneje, ko se je Peter z bogatim denarjem vrnil domov in našel brata in ženo v mučnem razpoloženju družinskega prepira. Angela je bila bolna in je rodila mrtvoudno dete, že pred osmimi leti. Njena mati je umrla slaboumna. In Ton kot Angela, oba sta naveličana tega življenja, medsebojno se ne moreta trpeti. Angela je zato vesela Petrovega Prihoda, ker bo imela vsaj človeka, ki mu bo mogla potožiti in povedati. Poleg tega Angela v svoji ženski tenkočnosti ve, da je Peter nesrečen in si očita tudi, da je ona sama kriva svoji in Petrovi nesreči. Zato se oslanja nanj, Ton pa gori ljubo-

sumja. Nazadnje sklene iti od doma in pustiti Petra za Angelo doma. Peter ve, da ne dela prav, si očita, da je naredil narobe, ko je prišel domov, a se vda še vedno globlje svojemu srčnemu nagnenju in Angelinih nastavam. V zadnjem dejanju doseže mati sporazum med brati, ker Ton je tudi prešibak, da bi odšel od doma. Tedaj udari Angela s poslednjim orožjem, da doseže svoj namen: Tonu vrže v obraz, da je otrok Petrov in ne njegov. V pijanosti — on ne razsodi, da je to nemogoče, vskipi znova in v navalu besnosti ubije ženo in se nameni sebe obesiti. Peter ne more več preprečiti zločina, in poslednji sceni pa dahne iz sebe vsi ljubozno od Angele. — To je kratka vsebina, ki ji besede niso popoln izraz ampak igrajo tu vse duše, le da se Tomu in Angeli izpahnje njiu drama nazven, Petru pa vdari v notranjost. H koncu naj rečem le to: Naš oster se dviga. V dve smeri kaže njegova pot v novo delo, način, izvedbe na odrin in v srečno izbiro dramskih del. Letošnja sezona se ni docela zaključila, in se nam obljubila še dvojje prireditve do konca junija. —

Kot prva se bo igrala vesela šala »Cigani« ki se je dala pri nas že pred šestimi leti in je bila veselo sprejeta. Letos bo izpopolnjena še s petjem, ki je tedaj moralo odpašati. Naši diletanti jo bodo dali drugo soboto in nedeljo v juniju. Za danes naj bo to le v obvestilo ostalim društvom in občinstvu, ki sicer z vstrajno voljo spremlja naše delavce na njih poti in jih ne bo pustilo osamljene zdej ob koncu dela. —

PODBRDO.

Nepravilnosti ali kaj.

V hišo Antona Kovača v vasi Bači je prišel na ukaz učiteljice Šitar nek Finetti ter nasilno vzel iz predala knjige »Prve korake«. Isto je storil tudi po drugih hišah. Ker ima Finetti še razne druge naloge v svojem življenju, je to, postopanje tem bolj čudno in škodljivo ugledu oblasti. Obisti naj čimprej poskrbijo, da jim ne bo kdor si bdi kradel ugleda in zaupanja vanje.

Reška pokrajina

D.R. BISTRICA

«Prostovoljno gasilno društvo» v B. Bistrici naznanja, da se bo vršil v nedeljo dne 12. t. m. ob 2. uri popoldan v gostilni pri Jezu njegov 28. redni občni zbor. V slučaju, da se zbora ne udeležijo zadostno število članov, se bo v smislu pravilnika vršil drugi občni zbor eno uro pozneje ob vsaki udeležbi.

Prosimo vse člane, da ne odrečejo svoje udeležbe.

Odbor.

Gospodarstvo

ŽIVNOREJSKE ZADRUGE IN BIKI

Zakon o spuščevalnicah bikov, o katerem smo v listu že večkrat pisali in ki je vzbudil toliko prahu — odobranja in jeze — po deželi, ima gotovo znake dobrega zakona na sebi. Njegov namen je:

a) da uredi spuščevalnice bikov in
b) da se te spuščevalnice bikov preskrbijo z dobrimi biki.

V dosegu tega namena določa, da morajo biti potrjeni vsi biki brez izjeme, torej tudi oni, ki so določeni le za zasebno rabo. Če se torej govedorejci ravnaajo po teh določbah, je zakon svoj namen dosegel.

V drugi vrsti določa zakon, da morajo živnorejske komisije določiti skočnino, ki naj jo plačujejo oni živnorejci, ki se poslužujejo javnih spuščevalnic bikov, torej tujih bikov. In to skočnino morajo bikorejci pobirati v določeni višini. Namen te določbe je tudi jasen. Naravno je, da zasebnik, ki ima svojega bika in ki ga sme rabiti le za se, ne bo plačeval skočnine sebi.

Zakaj poudarjamo to? Nekje se je ustanovila živnorejska zadruga, ki si je nabavila lepega bika; bika je pristojna komisija potrdila kot sposobnega za spuščanje. Zadruga si je nabavila bika, da izpolni s tem eno nalogo, ki jo predpisujejo zadruga pravila. Po pravilih pa imajo zadrugniki pravico se posluževati zadrugskega bika brezplačno. In zadruga je torej ravnala čisto pravilno, ako je svojega potrjenega bika spuščala za svoje člane brezplačno. Kdor pozna namen in smisel veljavnega zadrugskega zakona, mu bo to tudi jasno.

Kaj pa se je zgodilo? To hvaljevedno ravnanje živnorejske zadruga pa ni dobi- lo odobranja od nekoga, ki bi moral prvi jo pohvaliti in jo postaviti še za zgled drugim. Vložena je bila ovadba na pokrajinsko živnorejsko komisijo, češ da zadruga ne terja predpisane skočnine. Komisija pa se ni mogla odločiti, da bi se po-

stavila na pravilno stališče. In vendar je slučaj jasen. Komisija je sklenila, obrniti se na ministrstvo v Rim, ki naj odloči, ali ima naša živnorejska zadruga prav, ko dobro izvršuje svojo nalogo v skladu z zakonom pri pospeševanju živnorej- je v svojem delokrogu.

Naj ministrstvo odloči kakorkoli eno pa je že danes gotovo, da sitnosti, ki se zadrugi delajo, niso v tem slučaju na mestu. («Gosp. vestnik»).

ZA POVZGIGO ŽIVNOREJE

V petek dne 27. aprila 1927 se je vršila prva seja na novo ustanovljene pokrajinske živnorejske komisije za Gorisko. Člani komisije so med drugimi tudi sledeči gospodje: Milton Klavžar, živnorejski nadzornik v Gorici, Štepan pl. Premerstein z Jeličnega vrha, Viktor Hrovatin iz Vipave, Anton pl. Zuccato iz Medane.

Komisiji je bilo podano poročilo o stanju govedoreje na Goriskem, o dosedanjih ukrepih za njen napredek in o ukrepih, ki jih bo treba napraviti v bodočnosti, da se ta važna panoga našega gospodarstva dvigne do one višine, ki ji pritiče in ki jo lahko doseže. Glavna skrb komisije bo morala biti, da tudi v bodoče zagotovi zadostnih sredstev za podporo pri preskrbovanju čistokrvnih bikov.

Država je dala za leto 1926-27 na razpolago 50.000 lir za nakup bikov za osveževanje krvi. S tem denarjem se je nakupilo na Koroskem 12 bikcev belanske pasme, v Švici 17 bikcev sivce švicarske in 2 bika rdečecaste pasme. V tekočem mesecu se nakupi še nekaj bikov belanske pasme. Pokrajinska uprava je prispevala v ta namen do sedaj 13.000 lir.

Iz poročil okrajnih živnorejskih odborov sledi, da je večina vasi preskrbljena z biki. Le par vasi nima še svojih spuščevalnic. Kar se tiče pa kakovosti bikov, ni položaj takšen, da bi ga hvalili. Treba bo tu še mnogo dela, da se vse tako uredi, kakor razmere zahtevajo. Brez dobrih bikov pa je vsak napredek živnorejke izključen. Novi zakon o spuščevalnicah bikov in njegovo strogo izvajanje more v tem oziru v kratkem času roditi velikih uspehov.

V svrhu, da doseže svoj namen, je komisija konečno sklenila:

1. Da bo še nadalje kupovala in razdeljevala pod ugodnimi pogoji čistokrvne bika in pa dobre matrice.

2. Da bo delila nagrade za dobro vzdrževane junčke ob priliki splošnih pregledov bikov.

3. Da bo organizirala razstave mladih bikcev v glavnih aredskih vseh treh govedorejskih okrožjih in da bo prirejala od časa do časa razstave goveje živine.

4. Da bo širila potom predavanj in živnorejskih sestankov živnorejsko propagando.

5. Da bo začela splošno organizacijo živnorejcev in z uvajanjem rodovnih knjig za bika, kakor hitro bodo vse spuščevalnice v pokrajini urejene.

6. Da bo posredovala pri pristojnem ministru, naj kakor želi goriski pokrajini z ozirom na njen težki povojni položaj letno večje podpore za povzdig živnorejke.

Dalje je komisija sklenila tudi, da bo znašala skočnina za bika rdeče cikaste pasme 40 lir, za belanske pasme pa 25 lir. Na ta način hoče podžgati bikorejce, da si preskrbijo dobrih bikov, po drugi strani pa spraviti v soglasje višino skočnine, ki se pobira v naši pokrajini z ono vidensko in trziško pokrajino, da ne bo v tem pogledu nikake razlike posebno v obmejnih vaseh.

Drugi sklepi ne zanimajo javnosti.

(«Gosp. vestnik»).

RAZNE ZANIMIVOSTI

PAHLJAČE

Mnogo je ljudi na svetu, ki bogatijo svoje zbirke s stvarmi, ki jih najbolj zanimajo. Koliko je na svetu zbirke cvetlic, zbirke metuljev, zbirke poštnih znamk itd. Toda nad nobeno zbirko ne plava tolik čar skrivnosti kot nad zbirkami pahljač.

Pahljače — zunanji znak vsega, kar je zapeljivo: Pahljače — skrivnostna knjiga ženstva — kaj bi vse čitali v njej oni, ki jo čuvajo, če bi vedeli njene skrivnosti: Pahljače — mrtve priče ženske ljubezni, bolesti in sovraštva, kaj bi govorile, če bi bile žive? Kake čudovite prigode polne koketstva, romantičnosti, spletk, ljubezni, izdajstva in smrti bi nam spetale. Zgodovina pahljač nas vodi nazaj, daleč v pradavne čase. V bri-

tiškem muzeju v Londonu hranijo kamenito reliefno podobo, ki predstavlja asirskega kralja Senaheriba, ki je žigvel 700 let pred Kristom. Na reliefu so poleg njega upodobljene tudi ženske postavice, ki držijo v rokah pernat pahljače.

V muzeju v Boulaku, ki se nahaja blizu Kaira, hranijo lesen očaj. Na enem koncu tega so v polkrogu zvrtane luknjice, v katerih so bila nekoč nojeva peresa. Ta ročaj so našli v grobnici faraona Amenhotepa I., ki je vladal nad Egiptom v sedemnajstem stoletju pred Kristusom.

V Indiji so bile pahljače v najdavnějšíh časih ne le znak vladarjev in oblastnikov nego so jih tudi častili kot sveta znamenja. Angliški kralj Edvard, ko je bil še princ, je potoval po Indiji, kjer so mu poklonili srčasto pahljačo, katere starosti ni poznal nihče.

V srednjem veku so s pahljačami odganjali muhe tekem verskih obredov. Po vzhodnih deželah jih rabijo v ta namen še danes. K žentivanski opremljeni aristokratskih Rimljanek je spadala tudi pahljača. Poročna pahljača kraljice Teolinde (sedemnajsto stoletje) je ena izmed mnogih dragocenosti, ki jih hrani katedrala mesta Monza v Italiji.

Pahljače, ki se stisnejo skupaj, imajo svoj izvor na Japonskem, od koder so jih kmalu sprejeli še Kitajci. Že ob svojem postanku so bile te pahljače podobne današnjim. Ogrodje je bilo narejeno iz bambusovih viter, na katere je bil v polkrogu prilepljen na razne načine olepšan papir. Na Japonskem in Kitajskem ne nosijo pahljač samo ženske, nego tudi moški in to velja za vse stanovce. V Franciji hranijo še vedno neko pahljačo, ki je znamenita radi tega, ker jo je bil kitajski poslanik podaril tekom kronanja Napoleona I. v letu 1804 neki zali dvorjani dami.

Med portugalskimi aristokratkami se je udomačila pahljača tekom štirinajstega stoletja, v Angliji je pa prišla v modo tekom vladavine Riharda II. V inventarju zapuščine francoske kraljice Karla V., ki je vladal proti koncu štirinajstega stoletja, se omenja tudi pahljača z gubi (rebrji), na kateri je bil naslikan kraljevski grb. Po Italiji so bile pahljače prej v modi nego v Franciji. Zatrjujejo, da jih je v Franciji vpeljala šele Katarina Medicejska. Tudi v Španiji so bile pahljače zanesene iz Italije. Vsekakor je treba priznati, da so šele španske in francoske lepoticne znale spreminiti ta okrasek v umetnostno orodje, s katerim so spretno omreževale moški svet.

Razvil se je celo takozvani »jezik pahljač«, to je, potom posebnih kretanj s pahljačami so prelestne solnčne rože sporečale ljubavna poročila svojim kavalirjem. Pahljače je tako polagoma postala nekako orodje greha in ni bilo čudno, da se je v sedemnajstem stoletju pojavil iz verskih ozkrov proti njim odpor. Verskim gorečnikom je naposled uspelo, da so pregnali izdelovalce pahljač iz Francije. Iznanci so zbežali večinoma v Anglijo in ustanovili tam nekako ceho izdelovalcev pahljač, ki še danes obstaja, dasi ta moda umira. Preden se je pa to zgodilo, zlasti pod vladavino Ludovika IV., se je ta obrt razvila v visoko umetnost. Pahljače iz tedanjih dni so tako čudovito krasne, da jim ne najdemo podobnih v vsem poznejšem času. Ogrodje je bilo narejeno iz krasno izrezljane slonovine, ki je bila po vrhu še bolj ozaljšana z zlatom in srebrom. Tenčica, ki je bila razpeta čez, je bila iz tenkega usnja, iz svilu (tafete) in celo iz labodje kože. Slike na njej so bile umetniške ali so predstavljale zgodovinske dogodke.

Pahljač je bilo mnogo vrst, kajti kakor z obleko tako so tekmovali med seboj, da pokažejo kaj posebnega novega in izrednega. Posebno kurjozna je bila pahljača z masko;

imela je namreč na sredi svilen masko z dvema odprtinama za oči. Za tako pahljačo je skrivala svojo razburjenost Karlo Corday, ko se je pripeljala k teroristu Jeanu Pavlu Maratu in ga ubila.

DAROVI

Mesto venca na krsto prijatelju Ivanu Stegu, daruje g. Josip Lavrentič iz Postojne Lit 30.— »Šolskemu društvu«.

Mesto cvetja na grob pok. Dragi Sancin, daruje družina Demark iz Rimanj Lit 20 za »Šolsko društvo«.

Čenjenim darovalcem prav srčna hvala! Rodeljubi, spominjajte se »Šolskega društva«!

Odhodi vlakov

TRST — TRZIC

5.15 (b), 5.50 (o), 6.30 (b), 6.45 (b), 7.40 (ob), 8.35 (ob), 10.50 (b), 12.30 (ob), 15.05 (b), 15.15 (b), 15.25 (ob), 17.— (b), 17.15 (ob), 18.10 (b), 18.20 (o), 19.05 (o), 20.10 (b), 23.30 (ob).

TRZIC — TRST

4.37 (ob), 6.53 (o), 8.12 (b), 9.13 (b), 9.25 (b), 10.10 (ob), 10.45 (b), 11.08 (ob), 11.56 (b), 13.56 (b), 13.37 (b), 14.10 (ob), 16.28 (b), 16.53 (ob), 17.36 (b), 17.50 (o), 19.40 (b), 22.12 (ob), 22.52 (ob), 23.46 (b).

*) do Nabrezine.

TRST — BENETKE

5.15 (b), 6.30 (b), 8.25 (b), 8.35 (ob), 10.50 (b), 15.05 (b), 15.25 (ob), 17.— (b), 18.10 (b), 18.20 (o), 20.10 (b), 23.30 (ob).

BENETKE — TRST

0.40 (ob), 5.10 (ob), 6.18 (b), 8.10 (b), 9.07 (b), 9.20 (ob), 10.57 (b), 12.08 (ob), 14.48 (b), 16.42 (b), 18.35 (ob), 20.55 (b).

TRST — GORICA — VIDEM

a) iz Trsta: 5.15 (ob), 5.50 (o), 6.45 (b), 7.40 (ob), 12.30 (ob), 15.15 (b), 17.15 (b), 19.05 (o).

b) iz Gorice: 7.16 (ob), 5.54 (o), 8.10 (b), 9.34 (ob), 14.25 (ob), 16.43 (b), 18.58 (b), 20.59 (o).

VIDEM — GORICA — TRST

a) iz Vidma: 5.05 (o), 6.45 (b), 9.20 (ob), 12.15 (b), 14.55 (ob), 17.35 (o), 18.15 (b), 20.21 (ob).

b) iz Gorice: 6.— (o), 7.27 (b), 10.20 (ob), 13.09 (b), 15.58 (ob), 19.05 (o), 19.— (b), 21.23 (ob).

TRST — GORICA — PODBRDO

a) iz Trsta: 6.10 (b), 6.50 (o), 11.50 (ob), 17.55 (b), 18.35 (o).

b) iz Gorice: 8 (b), 8.56 (o), 13.59 (ob), 17 (o), 19.46 (b).

PODBRDO — GORICA — TRST

a) iz Podbrda: 5.45 (o), 8.22 (b), 11.35 (ob), 16.55 (o), 19.27 (b).

b) iz Gorice: 5.— (o), 9.51 (b), 13.19 (ob), 18.48 (o), 21.52 (b).

TRST — POSTOJNA

1.— (b), 5.— (o), 7.30 (b), 9.05 (o), do Nabrezine, od tu zveza do St. Petra na Krasi in Reke ob 10.08 (b), 12.— (ob), 14.45 (b), 15.50 (ob), 18.35 (ob), do St. Petra na Krasi in Reke, 19.30 (b), 20.20 (b), 20.45 (b).

e) Od 1. aprila do 30. septembra 1927 samo za potnike I. in II. razreda.

*) Spalni vozovi.

POSTOJNA — TRST

2 (b), 4.55 (o), 6.24 (b), 7.35 (b), 8.20 (b), 9.30 (ob), 11.20 (b), 14.20 (b), 16.25 (o), 17.37 (b), samo od St. Petra 18.15 (ob), 19.40 (b), 20.25 (o) samo do St. Petra, od tu zveza z vlakom iz Reke ob 21.15 (ob).

*) Spalni vozovi.

REKA — ST. PETER

5.20 (o), 9.30 (b), 11.55 (m), 15.30 (b), 19.05 (ob).

ST. PETER — REKA

5.25 (m), 8.25 (ob), vozi samo od 1. aprila do 30. septembra 1927, 9.38 (o), 11.47 (b), 16.53 (ob), 21.40 (ob).

TRST — BUJE — POREČ

5.— (ob), 9.45 (m), samo do Bui, 13.55 (m), 18.25 (m), samo do Buij.

POREČ — BUJE — TRST

5.— (m), 14.10 (m), 16.25 (m), samo do Buij.

GORICA — AJDOVŠČINA

7.55 (m), 13.30 (ob), 19.35 (m).

AJDOVŠČINA — GORICA

4.10 (m), 11.15 (m), 17.05 (ob).

ČEDAD — KOBARID

7.55 (m), 13.13 (m), 18.42 (m).

KOBARID — ČEDAD

5.50 (m), 11.— (m), 16.45 (m).

Tiskarna Edinost v Trstu

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji, trkami, Linotype, stereotipijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ul. S. Francesco d'Assisi 20

MOČ PRETEKLOSTI

Roman v treh delih

Spisala V. J. Križanovska. Iz rusčine prevedel IVAN VOJK.

Cena L 6.—, po pošti priporočeno L 7.40. V inozemstvo L 9.40 proti vnaprej poslanemu znesku. Roman je izdal iz založila Tiskarna Edinost. Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/1. - Knjigarna J. Stoka, Via Milano 37 v Trstu. - Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. - Kraigher Josip, Postojna.

Vezane v originalne platnice (cena L 19) se dobi v knjigarni STOKA.

BOTRI pozor!!
Raznovrstna
darila za birmo
po NAJNIŽJIH CENAH
se dobé pri domačinu
Albertu Marc-u
urarju in zlatarju
v Ajdovščini štv. 17

Novi veliki dohodi dunajskega

Pohištvu

1. vrste.
20 % prihranek

Največje jamstvo
Pošiljatve na deželo 677